



КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Б.С. № 20/К.С. 20/2013

Дата 24.10.2013

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 10-00-У

На Ваш № 20/к. д. 20/2013 г.

23.10.2013

от 27.09.2013 г.

ДО

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ

МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО

ПО

КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 20 за 2013 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 26 септември 2013 г. съм конституирана като заинтересована страна по конституционно дело № 20 за 2013 г., образувано на 23.07.2013 г. по искане на тричленен състав на Върховния административен съд (ВАС). С посоченото определение и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията, искането е допуснато за разглеждане по същество.

Искането е за обявяване на противоконституционност на чл. 10, ал. 1 във връзка с чл. 13, във връзка с чл. 24 от Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ, обн. ДВ бр. 117 от 1997г., посл. изм. ДВ бр. 61 от 2013г/ с чл. 60, ал. 1 от Конституцията и за обявяване на несъответствие с международните договори, по които Република България е страна – с чл. 1 от Допълнителния протокол от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи /ЕКПЧ/.

1040 София, ул. "Славянска" № 1

тел.: 02/ 92 37 555, факс: 02/ 987 00 98

www.justice.government.bg

I. Относно твърдението за противоречие на чл. 10, ал. 1 във връзка с чл. 13, във връзка с чл. 24 от Закона за местните данъци и такси с чл. 60, ал. 1 от Конституцията

С разпоредбата на чл. 10, ал. 1 от ЗМДТ се въвежда общо правило за поведение със следното съдържание: „С данък върху недвижимите имоти се облагат разположените на територията на страната сгради и поземлени имоти в строителните граници на населените места и селищните образувания, както и поземлените имоти извън тях, които според подробен устройствен план имат предназначението по чл. 8, т. 1 от Закона за устройство на територията и след промяна на предназначението на земята, когато това се изисква по реда на специален закон.” По този начин се изпълнява конституционното изискване на чл. 60, ал. 1 от Конституцията: „Гражданите са длъжни да плащат данъци и такси, установени със закон, съобразно техните доходи и имущество”. Чл. 10, ал. 1 от ЗМДТ изпълнява основните конституционни изисквания: установява със закон задължение за плащане на данък върху недвижимите имоти, съобразен с доходите и имуществото на лицата.

С чл. 13 от ЗМДТ е установено императивното изискване данъкът да се заплаща независимо дали недвижимите имоти се използват или не. Чл. 24 от ЗМДТ въвежда и хипотезите на освобождаване от данък на различни категории имоти, сред които са и парковете, спортните игрища, площадките и други подобни имоти за обществени нужди (т.10). Доколкото създават общи правила за данъчно облагане на определена категория правни субекти – собственици на недвижими имоти, цитираните разпоредби не влизат в противоречие с конституционни разпоредби.

Преценката на конституционността на чл. 10, ал. 1 от ЗМДТ следва да се разгледа и в светлината на конкретния правен казус - административно дело № 568/2013 г. При прилагането на чл. 10, ал. 1 и чл. 13 от ЗМДТ във връзка с чл. 11 и чл. 17 от Закона за устройството и застрояването на Столична община (ЗУЗСО) тричленният състав на ВАС би могъл да тълкува чл. 24, т. 10 от ЗМДТ („парковете, спортните игрища, площадките и други подобни имоти за обществени нужди”) като относим към имота на юридическото лице, попаднал в устройствена зона за терени за локални градини и озеленяване. Така този имот ще бъде освободен от данъчно облагане по силата на самия чл. 24, т. 10 от ЗМДТ, доколкото използваното понятие „терени за локални градини и озеленяване” (чл. 10, ал. 2, т.2 от ЗУЗСО) може да бъде включено както в понятието „паркове”, така и в неизчерпателното определение „други подобни

имоти за обществени нужди” (по чл. 24, т. 10 от ЗМДТ). Възприемането на това тълкуване защитава конституционното право на собственост без да е необходимо да се иска обявяване на съответните членове от ЗМДТ за противоконституционни.

От друга страна, при констатирана неяснота в прилагането в прилагането на закона от ВАС би могло да се пристъпи към тълкуване на неясните правни разпоредби като се използват различните тълкувателни методи – в конкретния случай логическия, систематичния и телеологичния. Последователното им прилагане би дало отговор на поставените въпроси и би осигурило защита на правата на правните субекти без да е необходимо сезиране на КС.

В същото време, следва да се има предвид, че предвиденият 15-годишният срок за започване на отчуждителните процедури по ЗУЗСО (чл. 17) е прекомерен и действително крие опасност от нарушаване конституционно защитеното право на собственост. Невъзможността за собственика да ползва или да се разпореди със земята, отредена за терени за локални градини и озеленяване, на практика го лишава от основни правомощия, които се съдържат в правото на собственост. Според Общия устройствен план на Столична община в терените на локални градини и озеленяване – (паркове за ежедневен отдих с площ под 5ха, задължително публична собственост) се допуска само застрояване, обслужващо основната паркова функция сгради (кафе, църква, трафопост, тоалетна) като в самостоятелни терени с площ под 1 ха застрояване не се допуска.

Във връзка с ограниченията в правото на собственост и провеждането на отчуждителни процедури в Решение № 6 от 15 юли 2013 г. КС приема, че за да налице отчуждаване на собственост следва да е изплатено предварително и равностойно обезщетение: „За осъществяване на принудително отчуждаване на частна собственост Конституцията поставя като условия спазването на няколко кумулативно дадени изисквания: отчуждаването да се извършва единствено въз основа на закон, и то само за държавни или общински нужди; тези нужди да не могат да бъдат задоволени по никакъв друг начин; да бъде определено равностойно на отнеманата вещ обезщетение; това обезщетение да е предварително изплатено на собственика. Отчуждаването се извършва с издаването на административен акт за отчуждаване въз основа на специален закон. ...На собственика на отчуждавания имот не се дължи друго, различно от равностойното обезщетение. При това обезщетяването на собственика следва да е извършено предварително, т.е. да е изплатено преди отнемането на правото на собственост. Отчуждаването не може да произведе своя правен ефект преди собственикът да е обезщетен изцяло и то предварително. Обезщетението

Конституционният съд е категоричен в своето разбиране, че „не съществува правова държава в света, чието конституционно или гражданско право да позволяват разпореждане с чужда собственост или ползването без правно основание против волята на собственика“ (Решение № 12/2003 г. на Конституционния съд).” В Решение № 7/2001 г. съдът посочва, че „предварително е обезщетението, когато то е изплатено преди отнемането на правото на собственост”. Това разбиране е застъпено и в Решение № 6/2006 г., в което съдът приема, че смисъла на понятието „предварително парично плащане се изразява в плащането като предпоставка за извършване на отчуждаването, поради което и то задължително предхожда прехвърлянето на собствеността и завземането на имота. На практика, кумулативният ефект от въвеждането на ограниченията за разпореждане и ползване (вкл. застрояване) на площите определени за терени за локални градини и озеленяване, преди да са извършени отчуждителните процедури, и продължителният срок за провеждане на отчуждителната процедура (15 години) е засягане на правото на собственост на гражданите в нарушение на чл. 17 от Конституцията.

Доколкото предметния обхват на искането изключва разпоредбите на чл. 11, ал. 1 във вр. с чл. 17, ал. 1, т. 1 от ЗУЗСО, то те не са обект на конституционен контрол, и КС не би могъл да се произнесе относно тяхната противоконституционност.

II. Относно твърдението за несъответствие на чл. 10, ал. 1 от Закона за местните данъци и такси с чл. 1 от Допълнителния протокол на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи

Разпоредбата на чл. 10, ал. 1 от ЗМДТ въвежда общо правило за поведение, с което се реализира конституционно предвиденото задължение по чл. 60, ал. 1 от Конституцията. Обхватът на защитата на правото на собственост, предвидена в чл. 1 от Допълнителния протокол на Конвенцията не изключва възможността държавата да предвижда правила и процедури, които да гарантират упражняването на това право в обществен интерес, както и да установява задължение за плащане на определени видове данъци, съобразени с доходите и имуществото на лицата. От друга страна, доколкото е предвидено изключението чл. 24, т. 10 от ЗМДТ, което би следвало да даде разрешение на възникналия правен спор пред ВАС, няма основание да се иска обявяване на несъответствие на чл. 10, ал. 1 с чл. 1 от Допълнителния протокол на Конвенцията.

По отношение на твърде дългия срок (15-годишен) за започване на отчуждителна процедура, предвиден в чл. 17, ал. 1, т. 1 от ЗУЗСО, уреден изцяло в

интерес на публичната власт, може да се постави въпросът за неговото съответствие с чл. 1 от Допълнителния протокол на Конвенцията. Цитираните от тричленния състав на ВАС решения на Европейския съд по правата на човека в Страсбург (решение *Sporrong and Lonnroth v Sweden* от 23.09.1982; решение *Phocas v France* от 23.04.1996) дават основание за преценка за съответствието на този продължителен срок с обема на защитеното право на собственост с чл. 1 от Допълнителния протокол. Доколкото обаче това не е поискано от вносителя, КС следва да се произнесе само по отношение на постъпилото искане, което следва да бъде отхвърлено.

Поради изложените аргументи, министърът на правосъдието счита, че искането за установяване на несъответствие на 10, ал. 1 във връзка с чл. 13, във връзка с чл. 24 от Закона за местните данъци и такси с чл. 60, ал. 1 от Конституцията и с чл. 1 от Допълнителния протокол от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи е неоснователно и следва да бъде отхвърлено в неговата цялост.

**ЗАМЕСТИНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО**

ЗИНАИДА ЗЛАТАНОВА

